

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING DAILY NEWSPAPER

CLEVELAND, O., MONDAY MORNING, JUNE 14, 1943

LETO XLVI. — VOL. XLVI.

Tretji laški otok se je vdal

Zvezniki so zasedli v soboto italijanski otok Lampedusa, ki se je vdal potem, ko so ga zavezniški oblegali 24 ur. V pol uri so ga zavezniške čete popolnoma zasedle. Kmalu zatem se je podal tudi mali otok Linosa.

Gl. stan zaveznikov v Afriki, 12. jun.—Močno utrjeni italijanski otok Lampedusa se je podal zaveznikom potem, ko so ga bombardirali neprestano 24 ur. Ob 6:29 zvečer je italijanska garnizija razobesila belo zastavo v znamenje vdaže. Včeraj podala zaveznikom italijanska garnizija na otoku Pantelleri. Ob sedmih nočjo so zavezniške čete okupirale Lampeduso.

Celo zavezniški častniki se čudijo nad naglo okupacijo otoka. Toda kot so zavezniški videli ob okupaciji, otok ni mogel zdržati silnega bombardiranja, ki se je ob eksploziji težkih izstrelkov in bomb stresal od enega konca do drugega.

Otok je bil ves v dimu, ko so častniki na angleških ladjah spazili belo zastavo na otoku. Podali so se na otok, kjer so se dogovorili s italijanskim poveljnikom, nakar so čete zasedle otok.

Kot okupacijo Pantellerije so hotela osiška letala prepričati tudi izkrcavanje zavezniških čet na Lampeduso. Toda zavezniška zračna sila jih je pregnala.

Nad Lampeduso so najprej prihrumeli ameriški bombniki v soboto dopoldne. Popoldne so se pridružili še drugi zavezniški bombniki. Ob 6:29 zvečer so Italijani razobesili belo zastavo.

Otok je sedem milj dolg in dve milj širok. Leži 80 milj južno od Pantellerije ter 90 milj vzhodno od Tunizije.

Afrika, 13. jun.—Italija je izgubila že tretji otok, ko se je podala garnizija na otoku Linosa, 150 milj južno od Sicilije. Nek angleški rušilec je pristal v bližini otoka, nakar se je italijanska garnizija 140 mož vdal brez boja. Zavezniški tega niso bombardirali.

Laška garnizija je bila videti zelo vesela, ko je padla zaveznikom v roke, ki so jo takoj odpeljali v vojno ujetništvo.

Poročilo nič ne omenja četrtega otoka, Lampione, ki leži osem milj zapadno od Lampeduse. Ta otok ob tem času morda niti obljuden ni.

Zavezniška letala so obrnila zdaj vso pozornost na Sicilijo, ki bo prišla zdaj na vrsto, da jo zasedejo. Toda ta otok bo trši oreh, kot so bili prvi trije otoki, ki so jih zavezniški zasedli v treh dneh, vsak dan po enega.

Naj vrne dežnik
Kdor je v klubovih prostorih SND pomotoma vzel dežnik 30. maja, je prošna, da ga prinese nazaj, ker ga bo lastnik v slučaju dežja sam potreboval.

Tedenski koledar za racioniranje

- KONZERVE—Plave znamke K, L in M so dobre do 7. julija. Črna, sir, sirovo maslo itd.—Rdeče znamke J, K, L in M so dobre do 30. junija.
- KAVA—Znamka 24 je dobra do 30. junija; kupi 1 funt.
- SLADKOR—Znamka 13 je dobra do 15. avgusta in kupi 5 funtov sladkorja. Znamki 15 in 16, vsaka za 5 funtov sladkorja, bodo dobri do 31. oktobra za prezerviranje sadja in zelenjave. Če ni rad več sladkorja za prezerviranje, naj se obrne na svoj racioniranje.
- CEVLJI—Znamka 17 je dobra do jutri. Znamka 18 od jutri naprej.
- GAZOLIN—Znamka 6 iz knjige A je dobra do 21. julija.
- KOLESA—Oni, ki imajo knjigo A morajo dati pregledati kolesa do 30. septembra; B do 30. junija; C do 31. avgusta.

Papež zavrača obdolžitve nacijev, da z denarjem podpira vojno

Rim, 13. jun.—Papež Pij je sprejel danes 20.000 italijanskih delavcev v avdienci in je imel dolg nagovor ob tej priliki, ki je bil razposlan po radiju po vsem svetu.

Papež je odločno zavrnil obdolžitve nacijev, da Sveta stolica izdaja denar za nadaljevanje vojne in da je katoliška Cerkev kriva te vojne. Papež je zatrdil, da bodo ob svojem času objavljeni dokumenti, ki bodo pokazali, da se ni nihče bolj zavzemal za preprečitev vojne, kot se je ravno on.

Papež je dalje izjavil, da je prvi pogoj za socialno pravičnost, ako dobe delavci pošten zaslužek, da lahko preživijo svoje družine; da imajo pošteno streho, da dobe izobrazbo in da so preskrbljeni za starost.

Dve ameriški podmornici z 120 možmi izgubljeni

Washington.—Mornariško poveljstvo smatra za izgubljeni dve ameriški podmornici, najbrže na Pacifiku. Poročilo pravi, da se nista vrnili na svoje baze podmornici Amberjack in Grampus in se ju mora smatrati za izgubljenim. Vsaka teh podmornic je imela posadko 60 mož.

Obe podmornici sta bila skoraj novi. Amberjack je bila dograjena lansko leto, Grampus pa 1941. S tema dvema znašajo izgube ameriških podmornic sedem, med temi je tudi ena, ki jo je posadka sama uničila pri Filipinih, da ni padla v roke Japoncem. Toda ameriške podmornice so pogreznele ali poškodovale najmanj 240 japonskih ladij. Torej je izguba sedmih podmornic vprično škoda, ki so jo napravile japonskem ladjevju, jako majhna.

Nov grob

Včeraj popoldne pet minut do ene je umrla v Glenville bolnišnici Frances Mochan, roj. Podnar, stara 68 let. Stanovala je na 15501 School Ave. Doma je bila iz sela Dobra, fara Brod Moravice na Hrvaškem, odkoder je prišla v Ameriko pred 40 leti. Tukaj zapuša soproga Jakobka, tri hčere: Frances, Kathryn poroč. Vukovich in Ano poroč. Cirelli tri sinove: Steve, Frank in Johna, brata Matijo in v Pittsburghu, Pa. brata Luko. Pogreb bo v sredo zjutraj ob 8:30 iz Svetkovega pogrebnega zavoda v cerkev Marije Vnebovzete in na Kalvarijo.

Ponedeljek 14. junija je predsednik Roosevelt proglasil kot dan ameriške zastave v praznino njene 166 letnice. Na ta pomembni dan ji ponovno prisemožnost zvestobo in obljubo, da jo bomo ljubili, spoštovali in jo varovali kot simbol demokracije in svobode.

NAPREJ ZASTAVA NAŠA!

Naprej zastava naša, prelepa zvezdnica! Po svetu vsem je znana, kjerkoli le vikra.

Rudeča, bela barva in plava jo krasi; simbole nam najlepše predstavljajo vse tri.

Koražno naši fantje za njo marširajo; se v dolgih bojnih vrstah na njo ozirajo.

Naprej te fantje hrabri za dom, svobodo, čast, za mir svetovni skupaj držite se kot hrast!

Po zmagi zadobljeni zastava se bo ta, s ponosom bolj kazala: ker je — ameriška.

Ivan Zupan.

Kdo je kriv stavke

Vodstvo clevelandske pocestne železnice vodi preiskavo, ki naj dožene, kdo je kriv stavke pri pocestni železnici predzadnje nedelje. Pet uslužbencev pocestne železnice je obdolžen agitacije za stavko, ti pa zopet dolže, da jih je k temu nagovarjal nek možki, ki se je izkazal z listinami, da je agent za CIO. Vodja stavkarjev je bil, kot pravijo, neki Benedict T. Lechowicz. Ker stavka ni bila odobrena od unije, iščejo zdaj voditelje stavkarjev, da jih kaznujejo.

V bolnišnico

Naš dolgoletni oskrbnik Joe Turk iz 1046 E. 69. St. je bil odpeljan včeraj v Glenville bolnišnico. Želimu mu skorajšnjega okrevanja.

Tudi senat je sprejel predlog proti stankam

Washington.—Kakor poslansko zbornica je tudi senatna z 55 proti 22 glasovom sprejela predlog proti stankam. Predlog je bil zdaj poslan v Belo hišo, da ga predsednik podpiše, nakar bo postal postava.

Dasi se predsednik ni ničesar še izjavil, pa napovedujejo, da bo predlog gotovo podpisal, najsi so bili proti njemu z vso silo delavske organizacije.

Predlog je jako drastičen. Poleg tega, da daje polno avtoriteto vojnemu delavskemu odboru (o katerem pravi John L. Lewis, da nima nobene oblasti), določa tudi o strogo kazni za one, ki bi nagovarjali k stankam ali izprtem, k počasnemu delu ali sploh k vsakemu zastoju v tovarnah in podjetjih, katere je prevzela vlada. Kazen je \$5,000 globe in eno leto zapora.

Za druge tovarne pa določa, da ne sme biti stavek, dokler niso o tem določili delavci s tajnim glasovanjem. Od časa glasovanja pa do stavke mora preteči 30 dni.

Dalje predlog prepoveduje unijam in unijskim uradnikom dajati denar v politične svrhe.

Predlog proti stankam zadeva vsako industrijo v Ameriki, ker ima predsednik oblast, kadar grozi stavka, prevzeti tako podjetje v imenu vlade Zed. držav.

Da je kongres sprejel ta predlog proti stankam, je največ pripomogel John L. Lewis s svojo stavko v premogarski industriji.

Smrtne kose v Sloveniji

(V Ljubl. Slovincu smo našli naslednje smrtne objave.)
LUDVIK FILIPIČ. — V Ljubljani je umrl uradnik Prevoda g. Ludvik Filipič. Rajnega bodo pokopali v nedeljo, 28. marca ob pol treh popoldne iz kapele sv. Jožefa na Žalah.

KAREL GORŠIČ. — Po kratki boleznii je umrl v Ljubljani bivši čevljarški mojster 70-letni g. Karel Goršič. Rajnika bodo pokopali v soboto, 27. marca ob pol štirih popoldne iz kapele sv. Janeza na Žalah.

MARIJA LIKOVIČ. V Ljubljani je za vedno zatisnila oči mati in ga. Marija Likovič. Blago rajnico bodo pospremili na zadnji poti v soboto, 27. marca ob pol treh popoldne iz kapele sv. Andreja na Žalah.

JOŽE JUDNIČ. Na dvoru pri Žužemberku je umrl 18. t. m. v 23 letu starosti akademik Judnič Jože. Maturiral je na klasični gimnaziji v Ljubljani l. 1940 in se v jeseni vpisal na filozofsko fakulteto. Bolezen ga je kmalu priklenila na bolniško posteljo. Mladi idealni fant je vedno upal, da bo okreval, toda Bog je hotel drugače in ga je za letošnji god poklical k sebi. Njegovim sošolcem in znancom ga pripravljamo v molitev.

TEREZIJA SLEVEC — Šimnovec. V Ljubljani je na praznik umrla prodajalka sadja na Pogacarjevem trgu, mati in ga. Terezija Slevce — Šimnovec. Blago mater bodo pokopali v soboto, 27. marca ob treh popoldne iz kapele sv. Marije na Žalah.

CIRIL MALAVAŠIČ. Ciril Vrhnik je umrl trgovec g. Ciril Malavašič v starosti 44 let.

Kupujte vojne bonde!

250,000 Jugoslov. oboroženih

General Draža Mihajlovič poroča, da čaka 250,000 oboroženih jugoslovanskih domoljubov samo na signal, da so začeli zaveznički z invazijo.

London, 12. jun. — General Draža Mihajlovič poroča danes s svojih gorskih pozicij v Jugoslaviji, da čaka na signal invazije 250,000 domoljubov, da bodo zgrabili za orožje ter planili iz svojih skrališč na osišče.

Iz svojega tajnega glavnega stana, ki je nekje v jugoslovanskih gorah, je poslal Mihajlovič radijsko zagotovilo, da bo v teku 24 ur potem, ko bodo začeli zaveznički z invazijo, dobil v svoje roke vsaka osiška letališča in da bo imel v oblasti večji del Jugoslavije.

“Moje čete so pripravljene za udar, kadar se bodo zaveznički izkrcali v Evropi in začeli z invazijo, poroča Mihajlovič po radiju. “Naši ljudje vedo, da se ta ura vedno bolj približuje ter so pripravljani na boj na vsako žrtev. Naši ljudje so edini in vedo, kdo je njih sovražnik. Z jasnim čelom zrejo nasproti svobodi, ki jim je bila odvzeta 1941.”

Mihajlovič naroča jugoslovanski vladi v Londonu, da je skrajno potrebno, da zaveznički napravijo načrte, da bodo spustili s padali na jugoslovansko ozemlje strojne puške in ročne granate. “Mi imamo vse urejeno, da bodo te stvari prišle v naše roke in ne v sovražnikove,” zatrjuje Mihajlovič.

Dalje pravi Mihajlovič, da so njegovi ljudje oboroženi sicer s puškami, nimajo pa težjega orožja in granat.

“Trenutno je položaj jako kritičen,” pravi Mihajlovič v svojem poročilu. “Povsod nas napadajo Nemci, toda kljub temu vzdržimo brez težkih izgub. Mi storimo vse v svoji moči da približamo svoje sile za čas, ko bodo pričeli zaveznički z invazijo.”

V zadnjih tednih so Nemci tako kritikalni za Mihajlovičem, da se je moral ta vedno umikati s kraja v kraj. Toda njegov glavni stan je še vedno varen. S skrivno radijsko oddajno postajo je v neprestani zvezi z Londonom.

Slovenec je rešil žensko

Mrs. Jean Beatty, stara 21 let, bi bila v soboto gotovo utonila v jezeru v Gordonu parku, da je ni rešil iz vode 17-letni John Popik iz 985 E. 77. St. Videl je žensko, ki je izginila v vodi. Plaval je do tistega kraja, pa je ni videl nikjer. Potopil se je do dna in tam pograbil nesrečenko ter jo z veliko težavo privlekel na obrežje. Obrežna straža ji je nudila prvo pomoč, nakar so jo odpeljali v bolnišnico, od tam so jo pa poslali domov, ker je bila iz vsake nevarnosti.

Graduantinja

Na 10. junija je graduirala iz Shore višje šole Miss Elizabeth Ann Gole, hčerka Mr. in Mrs. Anthony Gole iz 911 E. 232. St., Euclid, O. Naše čestitke!

TOVARIŠA JE OPERAL V LETALU

Poročilo opisuje junaški čin letalskega poročnika Browna iz Mentor, Ohio, ki je tekom napada z bombnikom nad Nemčijo vzel kroglo iz noge svojega tovariša in mu tako rešil življenje.

Napadali so nemški Emden, in krogle protizračnih baterij so švigale vse okrog njih. Ena je zadela poročnika-navigatorja Schatza iz Chicaga. Poročnik Brown je bil v bombniku kot opazovalec. V civilu je imel nekoliko znanja v zdravilstvu, ker je pohljal na Yale univerzo. Brez pomisljanja je šel na delo ter vzel kroglo iz tovarišev noge, rano skrbno obvezal in mu tako gotovo rešil življenje.

Naši vojaki

Iz vojaške inženirske šole v Fort Belvoir pri Washingtonu je graduiral Anthony Jerman, sin znane družine Anton in Mary Jerman iz Wickliffe, O. K graduaciji so se podali: Mrs. Jerman, M. Ansovar in sin ter Edith Jerman. Naše čestitke.

Letalski kadet Robert M. Debevec iz 2005 E. 226. St. bo jutri graduiral kot pilot iz Rankin letalske akademije, Tulare, California. Potem bo poslan v nadaljnje treniranje na drugo bazo.

Iz Chicaga pošilja pozdrave vsem prijateljem in znancom narednik William Tofant, ki služi pri letalskem koru. Bill je služil prej pri clevelandski policiji.

Joe Stih, sin Mrs. Mary Stih iz 5447 Lake Court odide jutri k mornarici. Želimu mu vso srečo in pa zdrav povratek.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

AMERICAN HOME

SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER

JAMES DEBEVEC, Editor

Henderson 0628

6117 St. Clair Ave. Cleveland 3, Ohio.

Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:

Za Ameriko in Kanado na leto \$6.50. Za Cleveland po pošti, celo leto \$7.50
 Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.50. Za Cleveland po pošti, pol leta \$4.00
 Za Ameriko in Kanado, četrt leta \$2.00. Za Cleveland po pošti četrt leta \$2.25
 Za Cleveland in Euclid, po raznašalcih: celo leto \$6.50, pol leta \$3.50,
 četrt leta \$2.00

Posamezna številka 3c**SUBSCRIPTION RATES:**

United States and Canada \$6.50 per year. Cleveland by mail \$7.50 per year
 U. S. and Canada \$3.50 for 6 months. Cleveland by mail \$4.00 for 6 months
 U. S. and Canada \$2.00 for 3 months. Cleveland by mail \$2.25 for 3 months
 Cleveland and Euclid by carrier \$6.50 per year, \$3.50 for 6 months,
 \$2.00 for 3 months
 Single copies 3c

Entered as second-class matter January 5th, 1908, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3d, 1879.

83 No. 139 Mon., June 14, 1943

Nazaj bodo prišli možje

Ko bi ne bila vojska nekaj tako strašnega, ko bi vedeli, da bodo vsi naši fantje prišli zopet nazaj zdravi in celi, pa bi rekli, da je ali da bo za nekatero, če ne za večino njih pravi blagoslov, ker z vojske bodo prišli — zreli možje.

Fantje, ki so prej živeli med nami brezskrbno življenje, ki jo nudi mladost, so odšli na vojsko in tam spoznali, da pričakuje domovina od njih velike odgovornosti. Fantje, ki niso v javnem življenju, na primer, tukaj steli nič, imajo v armadi veliko odgovornost, katere se pa tudi v polni meri zavedajo.

Vzemimo mladega slovenskega poročnika, ki je bil v civilnem življenju samo eden izmed nas, kateremu smo rekli "halo," ko smo ga srečali in šli brez nadaljnega mimo njega, ima danes pod svojo oblastjo ogromno letališče, odkoder pošilja armada ogromne bombnike na vse strani sveta. Letališče je tako prostrano, da se mora naš poročnik voziti z avtom do raznih točk. Noben bombnik se ne dvigne tukaj s tal brez vednosti tega slovenskega fanta. To, bi rekli, je velikanska odgovornost, ki je bila poverjena bistremu slovenskemu fantu.

Pa to je samo en slučaj. Našteli bi jih lahko na tisoče in tisoče ter navedli razne važne pozicije, ki jih zavzemajo naši slovenski fantje v ameriški bojni sili. V tem novem stanu bodo prehodili daljne svetove po zemeljski obli, videli bodo tuja mesta in dežele, spoznali življenje, šege in običaje drugih narodov in zrlji smrti v obraz na vseh svetovnih frontah.

V armadi, v mornarici, pri obrežni straži, pri marinah in v letalskem koru bodo dobili šolo, kakršne bi jim civilno življenje nikdar ne moglo nuditi. Postali bodo izvrstni piloti, mehaniki, radijski operatorji, izvežbali se bodo v pisarnah, v ekonomiji in raznih poklicih, česar bi doma nikdar ne mogli.

Nek slovenski fant, katerega oče ima v Clevelandu mesnico in ki je doma kolikor toliko pomagal pri sekanju mesa, je pisal domov, da bo dobil v tej stroki v armadi tako šolo, kakršne bi mu v civilnem življenju ne mogli dati težki tisočaki.

In kar je najbolj važno je to, da bo napravila armada iz njih cele moze. Tam bodo spoznali, koliko je vredno življenje, privadili se bodo disciplini, navadili se bodo rednega življenja. Vse to jim bo mnogo hasnilo v poznejšem življenju. Utrjeni in polni bogatih izkušelj bodo prišli domov, zavedajo se, da so v polni meri storiili svojo dolžnost do domovine. Zato jih ta domovina ne sme pozabiti, zato jih moramo spoštovati, te naše borce, gledat normalno nanje kot na odrasle moze, mlade sicer po letih, toda že popolnoma dorasle v izkušnjah življenja.

Ponosni smo na te naše fante, spoštujemo jih in občudujemo njih junaštvo. Trikratna slava jim! Naj bi prišli zdravi domov k svojim družinam, k svojim staršem, k svojim bratom in sestram. In tedaj mora domovina gledati, da bo skrbel za zanje s tem, da jim bo dala dela in zaslužka, kakor oni zdaj skrbijo za nas, za našo varnost.

Industrija in delavstvo mora delati roka v roki

Amerika je zato tako zabogata, se zato tako razvila v vseh panogah, ker tukaj priznamo svobodo industrije, svobodo delavstva, svobodo kmetovalca. V to verujemo tako neomajano, da smo zdaj zgradili ogromne ladje, ogromna letala in tanke, ter postavili na bojno polje ogromno armado, da nam brani našo svobodo. Z orožjem v roki smo šli v boj, da stremo one sile, ki hočejo po vsem svetu zaslužiti industrijo, delavca in kmetijo.

Toda po tej vojni, v kateri smo pokazali, da smo zmogni zgraditi bojne ladje, tanke in letala, bombe in strojne puške, se bo pred nami pojavilo vprašanje, če smo zmogni v isti meri tudi izdelovati potrebščine za civilno življenje, če bomo mogli najti trg za naše izdelke, če bomo mogli dati delo vsem našim delavcem.

To vprašanje bomo po vojni rešili samo tedaj, če bomo prijeli vsi skupaj: vlada, industrija, delavstvo in farmar. Pri reševanju tega problema moramo predvsem priznati pravico zasebne lastnine. Dovoliti bomo morali industriji in poljedelcu pošteno dobičko, toda v istem času bomo morali pa tudi priznati pravico delavcu. Kakor bomo priznali pravico industriji, da sme lastovati svoje podjetje in z njim delati pošteno dobičko, tako bo moral industrijec priznati delavcu pravico, da se organizira v unije po svoji lastni volji.

Delavcu bo morala industrija dati pravico do kolektivnega pogajanja potom svojih unij, ki ga zastopajo. Nikdar in pod nobenim pogojem ne sme podjetje imeti oblasti nad unijo, ker bi potem taka unija ne bila več svobodno telo. Kakor moramo dati podjetniku in industriji pravico do poštenih običkov, tako moramo dati delavcu pravico do poštenega zaslužka, do zdravih delavskih pogojev, na podlagi ameriškega življenskega standarda.

Ako bomo to dosegli po tej vojni ter delali v dosegu tega roka v roki, potem se nam ni bati ekonomskega kraha in

ohranili si bomo svojo ameriško demokracijo. Spori med delavcem in delodajalcem naj se umaknejo pravemu sporazumu in sodelovanju, pa ne bo stavk ne izprtja.

BESEDA IZ NARODA**Prijatelju v spomin**

Predzadnje nedeljo, 6. junija, se je nagloma razširila žalostna vest, da je za vedno preminil rojak Viktor Bizjak. Bil je dobro znan daleč naokoli in priljubljen je bil tudi povsod med svojimi rojaki. Slabe družbe se je vedno izogibal, a rad pa je zahaj v vas k svojim prijateljem, kjer so se pogovorili o marsičem, tako o domačih kakor o delavskih razmerah. Bil je priden delavec in izučeni mehanik še v starem kraju.

Že v zgodnji mladosti je imel vedno veselje do dela in vedno si je želel postati strojnik, zato se je tega posla tudi izučil. Ob prihodu v to deželo je tudi takoj dobil dobro delo, kjer je lahko delal in primeroma tudi dobro zaslužil ter bil vedno med prvimi delavci. Da, tak je bil pokojni Viktor Bizjak. Bil je zmeren v jedi in pijači, delal je vedno in skrbel za svojo družino. Največje veselje pa so mu bili ljubljani otroci, s katerimi se je vedno zabaval, ko je prišel z dela domov. Nad vse je ljubil tudi svojo govornico, kajti bil zaveden Slovenec, zato je pa tudi skrbel, da so njegovi otroci govorili slovensko doma. Danes njegove hčere govore lepo slovensko kot jih je učil pokojni oče in vse hvale je vredno to, da otroci čitajo slovenske časopise in so tudi naročeni na Ameriško Domovino.

Pokojni Viktor je tudi čez vse ljubil svojo ženo, saj se spominjam, ko mi je pravil v času, ko je bila njegova žena nekaj bolna, da ga močno skrbi, ker je ona bolj slabega zdravja. Večkrat je rekel: vse bi dal, kar premorem, samo, da mi žena ostane, otroci so majhni in potrebujejo matere. Tako ja vzdihoval, ko je Bizjakova družina živela še v West Parku, tam blizu W. 130 St. To je bilo nekako pred 30 leti, ko sem šel s svojo družino večkrat k njim v vas. Vselej smo bili vsi prav dobro postreženi, da smo se kar težko ločili, kar je bilo navadno že pozno v noč.

Družina Viktor Bizjaka je živela v West Parku kakih deset let, potem so se pa naselili na 55. cesti in Superior, kjer so imeli malo trgovino (sladščičarno in šolske potrebščine). Potem so pa nekaj časa imeli enako trgovino na 61. cesti blizu St. Clairja. Zadnjih deset

let pa stanuje družina v svojem lastnem domu na 1123 E. 67 St. Pokojni Viktor je spadal k društvu sv. Janeza Krstnika št. 37 ABZ in društvu West Park Tent 577 T. M. Pokojni je bil tudi ustanovitelj Slovenskega narodnega doma v West Parku.

Pokojni je bil rojen pred 61 leti na Reki, kjer zapuša dve sestri in več drugih sorodnikov. Tukaj je bival 40 let in zapuša čaluzočjo soprogo Mary roj. Mljač, p. d. Snežičeva iz Lokve na Primorskem in tri hčere: Freda por. Schmitt, Albina por. Melzer in Olga por. Jaklič ter tri vnuke in več drugih sorodnikov. Da je pokojni res imel veliko prijateljev je pričal njegov pogreb. Ko je ležal na mrtvaškem odru v Želetovem pogrebem zavodu, je bil kar obložen s krasnimi vencami in cveticami in mnogo so pa darovali prijatelji tudi za sv. maše, ki se bodo brale za mirni pokoj njegove duše in mnogi prijatelji so ga prišli pokropiti, da so se tako zadnjikrat poslovili od njega. Pogreb se je vršil v sredo 9. junija v cerkev sv. Vida in potem na Kalvarijo pokopališče. Blagega pokojnika priporočam v molitev, saj križ nam sveti govori, da vidimo se nad zvezdami. Preostalim naše iskreno sožalje.

Anton Meljač.

Razpoloženje v Jugoslaviji

London, aprila — Londonski "Evening Standard" poroča o prihodu člana jugoslovanske narodne skupščine, kateremu je uspelo, da se izmuzne iz rok Gestape in pobezne v London.

Dopisnik angleškega lista, ki se je razgovarjal s pobežlim jugoslovanskim poslancem, piše:

"Dejal mi je, da ga vznemirja, ker toliko ljudi v Londonu misli, da vladajo med onimi Jugoslavlani, ki se upirajo Nemcem in Italijanom, globoki in resni spori. Verujte mi, da niti sledu ne bo ostalo od teh sporov, kadar pride pravi čas za splošno vstajo."

Ves Balkan vre in je na tem, da izbruhne kakor vulkan — takoj ko se bodo zedinjeni narodi izkrcali na Francoskem, v Italiji ali na katerikoli točki Evrope, se bo narod uprl. Tudi mnogo Bolgarov se bo pridružilo upor.

V zvezi s tem razgovorom

pravi poročevalec angleškega lista, da Jugoslavlani sploh nikdar niso niti za trenotek prenehali svoje borbe; njihov odpor je tako demoraliziral italijanskega okupatorja, da se njegove čete često upro, če dobe povelje, da napadejo Mihajlovičovo vojsko ali pa druge jugoslovanske uporniške sile.

Omenjeni jugoslovanski narodni poslanec je opisal upor italijanskih čet v Kninu, ko so dobile povelje, da napadejo jugoslovanske upornike v bližnjih gozdovih. Spominja tudi na nekatere podrobnosti v zvezi z brezuspešnimi poskusi, da postane vojvoda Spoleto kralj takozvane "Neodvisne Hrvaške države." Italijanska tajna policija je poročala, da je narod stoodstotno proti kralju. Italijanski general, ki je potoval v Zagreb, da postane pobočnik novega kralja, je komaj ušel nesreči — pravočasno so zapazili sabotažo na njegovem avtomobilu in tako preprečili nezgodo. General je k temu baje pripomnil, da je smrt, ki mu je bila namenjena, dokaz za to, koliko simpatij uživa novi kralj v tej deželi.—(JIC).

Nekdaj je bila za dolžnike odrejena posebna kazen. Taki ljudje so romali v zapor, kjer so ostali toliko časa, dokler niso poravnali vseh dolgov. Zaradi dolgov sta bila zaprta tudi pisatelja Balzac, Dickens, in tudi drugi.

Če verjameš al' pa ne

"Ali si si kaj prihranil za deževne dni zdaj, ko tako dobro služiš?"

"Veš da sem si — dve veliki mareli."

"Ali ti žena dovolji kaditi v hiši?"

"Ne v hiši in ne kje drugje; pravi, da je predrago, da bi oba kadila."

"Ali ni to čudno, da me vzame skoro eno celo uro, da zaspim, kadar pridem natreskan domov?"

"Je res čudno; jaz pa zaspim v hipu, ko ležem na posteljo."

"Saj tudi jaz, ampak vranč je najti posteljo."

V gostilno pride dobro nadelan vojak in vpraša bartenderja: "Ali je bil Jim nocoj tukaj?"

"Aha, je bil, takole pred eno uro."

"Ali sem bil jaz z njim, ali je bil sam?"

Z letalom nad Julijsko krajino

(Spisal I. 1933 Ivan Lavor)

Prilike za ogledovanje in proučevanje domovine je dovolj in naša dolžnost je da jo spoznamo. Toda naša zemlja ni vsa svobodna. Veliki njeni deli in velik del naših sonarodnjakov je, žal! ostal onstarn državne meje pod tujo oblastjo. Pot do njih je polna ovir. Z vsemi sredstvi jih skušajo ločiti od nas. Rdeča črta, ki gre na naših zemljevidih od morja na Triglav, na Karavanke in na Muro, je umeten zid, je žalostna pregrada, ki nas deli na dvoje.

Toda raztrgati nas ne sme. Kljub vsem oviram moramo izgubljene dele domače zemlje poznati in ljubiti enako kakor svobodne, zato potujemo na naslednjih straneh čez Julijsko Krajino, našo zemljo ob Adriji in Soči. Letalo, srebrni ptič, nas bo v kratkotrajnem poletu v značilnih višinah popeljal iz Ljubljane vzdolž državne meje v Triglavsko pogorje in preko njegovih sivih grebenov nad Soško dolino. Potem bomo sledili toku bistre "Hčere planin" kmalu do spelnj nad Gorico in Trst. Potem bomo obiskali še Istro in se preko Reke in Snežnika povrnili nazaj v Ljubljano.

Ljubljana je brž za nami in naš pogled drsi čez temnozeleno, hribovito pokrajino: predgorje Julijskih Alp. Nad polhograjskimi hribi drži naša pot proti zahodu in ko letalo prav nizko, nas nenadoma opozori sopotovalec, da smo nad žirni v porečju Poljanske Sore, torej že ob državni meji. O, kako nena ravna je ta meja! Beli mejniki, ki označujejo, ločijo in trgajo zemljo, so kakor roparji. Zemlja ima na tej in na oni strani mejnikov isti značaj. Hribi in gozdovi so isti, vasi in cerkvice, ki se tu doli belijo, so enake na obeh straneh in isti je tudi narod tu in tam ista njegova govorica!

V globokem kotlu leži med hribi Idrija (5000 prebivalcev ima), svetovno znano mesto. Po svetovni vojni je bil njen rudnik za živo srebro za nekaj časa prvi na svetu, vendar ga zdaj po proizvodnji prekašajo španski rudniki, ker je v Idriji delo zastalo.

Svoj polet nadaljujemo ob meji proti severu. Mejniki ležejo višje, skozi krasne gozdove zahodno od Blegaša, ki je gospodar škofjeloških hribov. V ostrem zavoju obkrožajo potem izviro Sore Selščice tako, da ostane vrh Porezna na italijanski strani.

Nato poteka meja spet v zahodni smeri vzdolž grebenov Črne Prsti, ki so razvodnica med Savo Bohinjko in Bačo, pritokom Idrije. Globoko doli se vije kot črv vlak. Pri Podbrdu je pravkar zapustil 6300 metrov dolg Bohinjski predor, ki veže Bled in Bohinj z dolino Bače. Gore posajajo višje in višje. Na desni pod nami se zaveti gladina Bohinjskega jezera in že smo nad visoko gorsko planoto Komno, ki je zadnja stopnja do Triglava. Čez Kuk in slavni pravljčni Bogatin poteka meja, še višji pa je njegov sosed Krn, ki dviga svoj ponosni, v svetovni vojni s krvjo oblit vrh visoko nad Soško dolino. Zdej smo že prav v Zlatorogovem kraljestvu. Drevje, ki je bilo niže doli tako lepo zeleno, se vedno bolj rdeči in že v srednjem delu Komne se bore na drevesni meji zadnji mecesni za svoj obstanek. Mala jezera pod nami so Triglavska jezera. Prvo leži že onstran meje in tudi drugega pol.

Toda naš pogled je že ves uprt v "kralja Julijskih Alp," v 2863 metrov visoki Triglav. Njegov vrh z Aljaževim stolpom je na jugoslovanski strani, vendar je do njega le nekaj korakov do razvodnice in do državne meje. Za Triglavom

je preluk Luknja važen prehod iz doline Vrata v dolino Zadnje in tako od Save k Soči. Z njo ga pa se dviga meja zopet na sokogorske grebene, čez Krn Razor na Prisanik in preko planine na Vrščicu, ki vdrjuje zidovo med dolino Pišnice in dolino Soče Trento, na Mojstrto. Nato obkroža znano dolino Planico, ki ji je južni stebel slovenski viti Jalovec. Mangart in Mangartovi tih zakad, smaragdno na dvojica Mangartskih Klanških jezer, ostane na italijanski strani.

Z visoke Ponce se spuščamo v drznih skokih v dolino Ratuske razvodje, kjer zapeljuje Julijske Alpe in doseže v Karavankah svoj konec. Naše letalo kroži tu nad znamenitim vrhom Pečjo, ki je meja med Jugoslavijo Avstrijo in Italijo. V tej očki se stikajo meje glavnih treh evropskih plemen: Slovanov, Germanov in Romanov. Peč leži na povsem slovenskem ozemlju, kajti z nje zres na avstrijsko stran v Dobručo, Ziljski dolini in roškim jezerom; proti zahodu oziroma jugozahodu pa na italijansko dolino, na Špik nad Karavankami, na Trbiške gore in na vrh ali Rombon, ki za nas zaslužiti Beneške Slovence.

Prava narodnostna meja je vencev, Nemcev in Italijanov, tam nekje pri Pontebli, se sprecej daleč od te, za katero se odločili državniki pri meji. Že iz nemškega in italijanskega prevoda imena, pomenost je razmejitve. Slovenec, Peč, ki pomeni skalo, pečeno, Nemci, tuji potomota prečijo v "Ofen," za njimi pa Italijani, tuji istotako po nevednosti Monte Forno.

Po grebenu Karavank naš srebrni ptič nekaj časa potuje zahodu avstrijsko-italijanski meji. Temnozeleno gozdno Karavanke so vse nile, Trbižu se pa ob Ziljici konča. Onstran Ziljice so že Karnijske Alpe. Njih južno vznožje je Kanalske dolina, kjer se vso slovenske vasi z nemškimi naselbinami, srednješkolske kolonijami bamberskih škofov Zabnice so tu znan kraj, ki tam dolinsko razvodje med lo, ki teče k Tilmantu, in Ziljico, ki oddaja svoje vode oziroma Dravi.

Ob Ziljici leži Trbiž, pomembno primerno križišče in železniška postojanka. Iz letala bomo vidimo železniško progo, prihaja iz Beljaka skozi Ziljico in Kanalsko dolino, ki nam važna pa ni cesta, ki skozi ta vpadna vrata v Italijo. Zato se ne smemo čuditi, če Italijani tukaj odklonijo in mejitev po razvodnici in so držali dolino gornje Ziljice Rabljem in Trbižem.

Prijazne Sv. Vičarje, slovenscem znano božjo postojanko, je v svetovni vojni preleteli, a sedaj zopet območje vidimo na svoji desni strani globoko v dolini nas pa zdravlja Rabeljsko jezero, majhnim otokom, razne pravice nas spominjajo, da smo doli bogati svinčeni rudniki.

Iz Trbiža drži mimo jezera velikih vijugah lepa in važna vojaško važni Predel in v slednjem trenutku smo to mo utrjeno postojanko že preleteli. Na drugi strani spušča cesta zopet v ridski dolini Koritnice, ki je v desni pritok Soče. Soča nam prihaja, kot smo že rekli, iz prekrasne doline Trente in utira v bistrem toku in v zavojih pot proti jugu. Kjer združijo s Krotnico, leži v majhnih, v bovskem kotlu, isto Bovec.

(Dalje prihodnjije)

Začeni 24. junija bodo dobivale kandidatkinje za SPARS, ki je ženski pomožni kor obrežne straže, svojo treningo v akademiji obrežne straže, New London, Conn.

Dozdej so dobivale kandidatkinje za častniško šaržo pri SPARS treningo štirih tednov v mornariškem kolegiju v Northampton, Mass., tri tedne pa v akademiji obrežne straže. Od 24. junija naprej bodo pa dobile šest tednov treninge na tej akademiji, nakar bodo klasificirane kot kadetke v rezervi obrežne straže.

Do konca 1943 bo nekako 500 SPARS dobilo častniško šaržo. Nekako polovica teh je že trenirana in v službi v raznih krajih.

Kandidatkinje za častniško šaržo morajo imeti najmanj dve leti kolegija in dve leti trgovske ali profecijske izkušnje.

Iz Carigrada v Tiflis

(Nadaljevanje potovanja "V Carigrad")
Spisal Ljudevit Stiasny

... smo na zdravnik nad...
... Zjutraj ob 6. uri se...
... približa čoln z zdrav...
... Sklicejo nas vse sku...
... krov in tu nas preišče...
... Potni list ladje je bil...
... v redu, toda nekateri pot...
... drugega razreda so se...
... smiljivi, ker so komaj...
... na krov. Zastonj mu je...
... zdravnik parobroda, a...
... bili dolgo časa, kakor ka...
... v strogih kontumaci v...
... andriji. Poudarjal je tu...
... se je razen mornarjev...
... iz Aleksandrije le...
... potnikov ter da so nekate...
... radi tega bolehnih, ker je...
... morje od Carigrada do Ba...
... ves čas nemirno. Zdrav...
... vendar ni dal omehčati...
... izjavil, da na svojo odgo...
... ne more dovoliti izkri...
... Njegova dolžnost je ob...
... tem višjega zdravnika...
... izgovorom se je zopet od...
... mesto, mi pa smo osta...
... parobrodu.

... tam pogovor se je vršil na...
... zato smo ga večinoma...
... krali. Ker nam je preti...
... nost, da nas odvedejo do...
... v poseben prostor, (La...
... so v "karanteni," včasih...
... kaj kar na morju. Največ...
... pa za take potnike...
... za to napravljene poseb...
... ke, kakor so pri nas v več...
... jnjih bolnišnice za obolele...
... (oleri), nas ta vest ni nič...
... razveselila. Nekateri...
... glasno začeli tarnati,

... sem na krovu ter opa...
... kukulom lepo mesto...
... sem se zabaval z mor...
... uradnikom, s katerim...
... pal skupaj v svoji celici...
... je brodaril že nad 30 let...
... morju. Opozori me, da...
... pridobili Batum še le v...
... berolinskem miru l...
... ter je batumski zaliv za...
... poljskim eden najboljših...
... morju, ker se razpro...
... skoro tri kilometre v de...
... je morje še blizu obrež...
... 20 metrov globoko. Opo...
... tudi na bližnje gore, ki...
... ladjam varno zavetje...
... vetrovom, in mi pokaže...
... dolg pristranski jez, ki so...
... gotovili še le pred dvema...
... Ta je veljal 750,000...
... (1,925,000 kron), a...
... pristranski jez, ki je v de...
... stal 350,000 rubljev...
... (2000 kron).

... ob teh dveh pristranskih...
... kakeršne vidite le v...
... pristaniščih, se lahko...
... pricate," zatrjuje mi zgo...
... mornar, "kako zelo na...
... v zadnjih letih Batum...
... mesto je bilo pač že za Rim...
... važna trdnjava, toda ko...
... prišlo leta 1564. v oblast...
... nov, je propadlo. Tako se...
... vsem mestom in ljudstvom...
... se šopiri polumesec. L...
... je imelo mesto le 1000...
... valcev, torej manj kot...
... 1000 leti, a še ti so prebi...
... v na pol razpadlih kočah."...
... dobro se še spominjam na...
... "ki se je razprostiralo ob...
... u. Ko pa kmalu potem, ko...
... pridobili Batum, prij...
... zopet sem, teh hiš ob...
... ni bilo več videti. Da so...
... obili prostor za novo me...
... pokupili so namreč vse hi...
... prebivalce preselili na vi...
... kraj. Potem so pa stare, na...
... razpadle hiše zažgali. Da...
... je gorelo, škropili so s pe...
... jem. Nato so nastale sč...
... nove, ravne in široke uli...
... urejene po vzornem načrtu...
... edno je bilo mesto začeto...
... radi močvirnatih okolice ze...
... zdravo. Ker so pa z umet...
... kanalizacijo osušili močvi...
... postal je Batum tako zdra...
... mesto, da prihaja sem vsako...
... več bolnih in tujev. Batum

je začel tekrovati celo z Jalto (na severnem obrežju Črnega morja), saj je tu celo bolj ugodno podnebje kakor v Nici. Zato je tudi v okolici polno selških dvorcev. Saj dobiš tu sedaj mesto prejšnjega močvirja južno prirodo, bogato južno rastlinstvo, a pri vsem tem zmanjšuje morje zimski mraz ter letno vročino.

Črez eno uro se vrne zdravnik z višjim zdravnikom. Ta nas zopet strogo preišče, a nam končno dovoli, da se smemo izkrcati.

Umevno je, da me je zelo vznemirilo strogo in dogo preiskovanje zdravnik. Zato sem komaj čakal, da pridem na breg. Hotel sem si v par urah ogledati Batum, potem se pa takoj odpeljati dalje v Tiflis. Dočim ob odhodu navadno čakam, da mine prva gnječa, potrudim se sedaj, da pridem čim prej na breg. Predno smo pa smeli zapustiti parobrod, preiskali so nam colni uradniki prtljago. Odprem torej svoj kovček, a colni uradnik zahteva tudi moj potni list, ker je bilo na njem zabeleženo, koliko kosov prtljage imam. Colni uradnik mi kmalu pregleda prtljago ter mi vrne moj potni list, katelega vtaknem v notranji žep pri telovniku. Predno sem pa še mogel zadrgniti žakelj, katelega sem imel okrog kovčega, mi popade nek nosač mojo prtljago ter hiti dalje. Ker sem se bal, da iz vreče ne padejo knjige, katere sem skrnil pod kovček, kričim za njim, naj postavi kovček na tla, kar tudi stori. Med tem pa, ko zadragnem žakelj ter uredim prtljago, suče se nosač okrog mene, kakor bi mi hotel pomagati. Kmalu je bilo vse v redu; za vse to sem rabil le par minut, a ta kratek čas porabi nosač, da mi ukrade iz notranjega žepa pri telovniku moj potni list. Neumevno mi je skoraj, da tega nisem zapazil in da je mogel to izvršiti, ko je mimo naju hodilo ves čas mnogo drugih potnikov. Bil je pač prav spreten in predrzen tat.

Postrešek mi nese potem kovček do bližnjega voznika, s katerim se pogodim, da me popelje po mestu in potem o pravem času na kolodvor. Dobro je bilo, da sem se z načrtom mesta vsestransko seznanil že na parobrodu, zato sem si lahko v kratkem času ogledal vse poglobitve znamenitosti mesta.

Ko odrineva, kaže mi voznik, da je ob pristanišču staro mesto z bolj ozkimi ulicami. Vendar je tudi ta del pravilno zidan ter kaj snažen. Sploh je mesto zelo snažno; smeti in drugo nesnago vozijo vsak dan v morje. Kakšna razlika je v tem med drugimi mesti v Aziji ali med Carigradom in Batumom! Kmalu sva bila v lepem drevoredu ob obrežju, ki je nad četrt ure dolg, a nekoliko dalje je Aleksandrovski gaj. V teh dveh so lepi sprehodi. Vidijo se pa tudi razna rastline, ki ne rastejo v Evropi.

Od tu sem se peljal v novo mesto, ki ima krasna poslopja, široke ulice in lepe drevorede. Ulice so ravne in široke, a hiše po ruskem okusu eno-, redko dvo- ali trinadstropne. Vsejedno narede na potnika prijazen vtis, ker jih večinoma obdajajo vrtovi, kakor je sploh običajno v ruskih mestih.

Najkrasnejša stavba v novem mestu je cerkev Aleksandra Nevskega, katero so sezidali Batumčani v spomin obiska carja Aleksandra III. Stala je črez 350,000 rubljev (765,000 kron), in zidali so jo nad 10 let. (Dalje prihodnjič.)

1943	JUNJ	1943
Sa	Mo	Tu
1	2	3
4	5	6
7	8	9
10	11	12
13	14	15
16	17	18
19	20	21
22	23	24
25	26	27
28	29	30

KOLENDAR

DRUŠTVENIH PRIREDITEV

- JUNJ**
- 27.—Slovenski demokratiški klub v Euclidu priredi piknik na 239. St. in Babbitt Rd.
- JULIJ**
- 25.—Društvo Velebit št. 544 SNPJ ima piknik na prostorih Doma zapadnih Slovencev, 6800 Denison Ave.
- SEPTEMBER**
- 11.—Društvo Comrades, št. 566 SNPJ. Plesna prireditev v SND.
 - 18.—Društva Spartans, št. 585 SNPJ. Plesna veselica v avditoriju SND.
 - 25.—Carniola Hive, 493 The Maccabees. Plesna veselica v avditoriju SND.
 - 26.—Zajednički dan HBZ. Prireditev v avditoriju SND.
- OKTOBER**
- 2.—St. Clair Grove, št. 98 WC. Plesna veselica v Avditoriju SND.
 - 3.—Glasbena matica, opera in ples v avditoriju SND.
 - 9.—Slovenske Sokolice, št. 442 SNPJ. Plesna veselica v avditoriju SND.
 - 10.—Circle No. 2 SNPJ. Varietni program in ples v avditoriju SND.
 - 16.—23rd Ward Democratic Club. Ples v avditoriju SND.
 - 17.—Jugoslovanski pomožni odbor JPO-SS. Prireditev v avditoriju SND.
 - 23.—Društvo sv. Cirila in Metoda, št. 18 SDZ. Plesna veselica v SND.
- NOVEMBER**
- 6.—Lodge Commodores, št. 742 SNPJ. Ples v avditoriju SND.
 - 7.—Glasbena matica. Opera in ples v avditoriju SND.
 - 11.—Društvo Slovencev, št. 1 SDZ. Plesna veselica v avditoriju SND.
 - 14.—Podružnica št. 25 SZZ. Proslava 15-letnice v avditoriju SND.
 - 14.—Mladinski pevski zbor Črički priredi ob 4 popoldne koncert v SND na 80. cesti, zvečer pa ples.
 - 14.—Društvo V boj št. 53 S. N. P. J. prireditev v SDD na Waterloo Rd.
 - 20.—Društvo Clevelandski Slovenci, št. 14 SDZ. Plesna veselica v SND.
 - 21.—Dramsko društvo Abrašević. Predstava v avditoriju SND.
 - 27.—Društvo sv. Ane, št. 4 SDZ. Plesna veselica v avditoriju SND.
 - 28.—Blaue Donau koncert v SND.

Domača fronta

Office of War Information
Washington, D. C.

OPA se prizadeva pritisniti na znižanje življenskih stroškov

V smislu vladine obljube, da bo znižala življenskih stroškov, je Office of Price Administration ukrenil potrebno, da drži cene doli in da se konča doseganja velika razlika cen od prodajalnice do prodajalnice.

Po novem sistemu, kakor oznanja OPA, se stroški živeža ne bodo več osnovali na najvišjo dovoljeno ceno (ceiling) v dotični prodajalnici. V prihodnosti bo vlada postavila enake cene za razne vrste prodajalnic v celi dotični okolici. Prodajalnice bodo razvrščene v štiri razrede. Vse prodajalnice istega razreda bodo morale prodajati isto blago, za katero so bile cene uravnane, za isto ceno.

Ti štirje razredi bodo sledeči:

1. Male neodvisne prodajalnice.
2. Neodvisne prodajalnice srednjega obsega.
3. Družbe, ki imajo več kot štiri male prodajalnice.
4. Vse velike prodajalnice.

Minuli teden so vsi mali neodvisni prodajalci na drobno v 130 mestih dobili povelje, ob kakih najvišji ceni smejo prodajati kruh, maslo, jajca, moko, makarone, nudeljne, evaporirano mleko, kondensirano mleko in druga važna hranila. Proti koncu maja so bile postavljene najvišje cene tudi za večje prodajalnice v dotični okolici.

Kakor se poroča, bo okoli 1. junija regulirano približno 80 odstotkov vsega živeža, ki ga gospodinjje kupujejo. Dodatno temu se bo vsakemu štacunarju

širok dežele povedalo še tekom tega tedna, kakšna sme biti najvišja cena za govedino, telatino, janjetino in ovčje meso.

Medtem se Price Administrator Prentiss bavi z načrtom namestiti nadaljnih 1400 preiskovalcev, da podučijo nedolžne prekršitelje pravilno o cenah in kaznujejo one, ki namenoma izkoriščajo.

Brown je rekel, da se ceni, da strogo uveljavljanje teh pravil bo znižalo življenskih stroškov za 5 odstotkov. Potem tega uveljavljanja in skrbne rabe podpor OPA upa, da zniža življenskih stroškov na površino, kjer so stali 15. septembra 1942, in jih drži nadalje na isti površini.

Poudarja se tudi, da s tem, da se cene uredijo na podlagi enakih cen za isto okolico, vlada olajša nalogo gospodinj, da storijo svojo dolžnost, da se regulacije cen uveljavijo in da se "črni trgji" (black markets) končajo.

Toplo nasvetuje se gospodinj, naj si izrežejo iz časopisov seznam cen, ki veljajo za dotično okolico in ta seznam priravnajo s cenami, ki se od njih zahtevajo. Vsako prekršitev naj nemudoma prijavijo lokalni pristojni oblasti. Local War Price and Rationing Board.

Preds. Roosevelt "pozdravlja" civilne obrambne dobrovoljce

Predsednik Roosevelt je "pozdravil" narodno vojsko civilnih obrambnih delavcev v nedavnem pismu ravnatelju urada za civilno obrambo (Office of Civilian Defense) James M. Landis, og priliki druge obletnice te organizacije (20. maja).

Predsednik je med drugim spisal:

"Znam, da so milijoni naših državljanov in prijateljskih inozemcev prostovoljno posvetili svoj čas, svoje energije, spretnost in celo svoje življenje, da storijo svojo dolžnost kot člani državljskega obrambnega kora (United States Citizens Defense Corps) in da so prispeli k vsem našim vojnim programom, ki zahtevajo največje soudeležanje in sodelovanje civilnega prebivalstva.

"Zato se ponašam, da imam to priliko pozdraviti vse civilne prostovoljce, ki se niso obotavljali priskočiti svoji domovini v pomoč braneč našo domačo fronto, in da jih opozarjam, naj nadaljujejo s svojimi prizadevanji neprestano, dokler ne dosežemo končno zmago.

Racije kave bodo večje od 1. junija

Začeni od 1. junija bodo Amerikanci dobivali zadosti kave, da imajo po eno in četrt čaše na dan v primeri s sedanjimi racijami, ki dovoljujejo približno eno čašo na dan. Kuponi racioniranja kave bodo še vedno veljali le za en funt kave, ali doba racioniranja petih tednov skrajša se na en mesec. Od sedaj naprej bo doba racioniranja začinjala prvega dne vsakega meseca, kakor OPA uradno naznanja.

iz svojega stanovanja v drugem nadstropju in nas z ostrimi besedami pogнал iz mostovžev. Potem se je ozrl na dvorišče, zmajal z glavo in počasi zginil v sobo.

Nekoč se pa Huzar ni poskusil z dimnikarico le z jezikom, marveč ji je zalučil tudi precej veliko kopito v glavo. Za ta junaški čin smo ga pohvalili z gromovitim ploskanjem. Obžalovali smo samo, da se je zabava tako hitro končala. Zakaj okno v podstrešju se je izpraznilo, in tudi Huzar je odšel v delavnico. Poprej se je pa še udaril po prsih in se moško pohvalil, da je tako spretno "zamašil babi gofijo."

Vračali smo se že v sobo, ko zagledamo dimnikarico korakati po stopnicah z dolgo dimnikarsko ščetjo v rokah. Takoj smo spoznali, da nas čaka še izreden užitek. In nismo se zmotili.

Dimnikarica gre naravnost k delavnici in oplazi s ščetjo Huzarja po obrazu, ki ga je ravno pomolil skozi okno. Sedaj smo pa ploskali njej.

Toda prezgodaj se je veselila junakinja svojega maščevanja. Zakaj ometeni Huzar zagrabil pisker, v katerem se je kuhalo kosilo, in ga ji povezne na glavo. Potem pa pride še ven in se zakadi v babnico. Ker sta bila oba velika in močna, začel se je hud, toda za nas jako kratkočasen boj. Takoj smo se ločili v dve stranki; eni smo šuntali Huzarja, drugi pa njegovo nasprotnico.

Kdo ve, kako bi se bil končal ta boj, ako bi nas ne bil prišel profesor podit. Tu mu je pa šinila v glavo nesrečna misel, da je začel oštevat borilca in botrliko, češ da dajeta mladini slab zgled.

Kakor bi trenil sta bila Huzar in dimnikarica narazen in ves srd se je obrnil proti ubogemu profesorju. Huzar je široko stopil, dvignil pest proti njemu in zakričal, da je kar odmevalo:

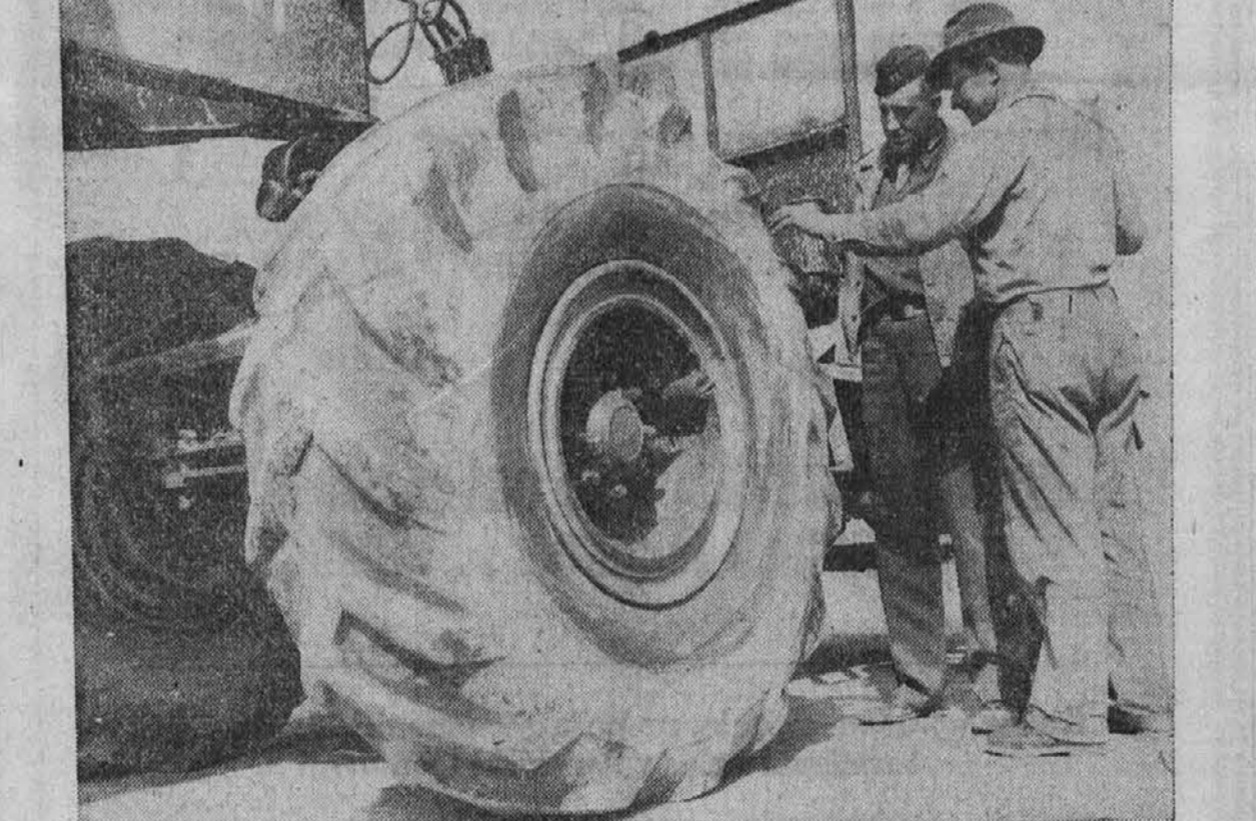
"Ti nama boš dajal nauke, ti pr... rokovnjač ti?"

Komaj je gospod Griža zaslišal te besede, že se je obrnil in hitel za seboj zapirati vrata, da bi mu ne bilo treba poslušati nadaljnjih psov. Slišali smo jih pa zato mi.

Huzar nam je razkladal z glasnim kričem, da je bil profesor Griža v mladih letih rokovnjač, da celo rokovnjaški "papež," ki je napadal ljudi v gozdu.

V New Delhi, Indija, se je vršila politična konvencija Muslimanov, kateri je predsedoval njih politični vodja Mohamed Ali Jinnah (v levem kotu slike), desno pa je videti delegate pri nizah v bogato okrašeni dvorani.

Kam gre kavčuk? — To nam najlepše kaže gornja slika, kjer vidimo velikansko kolo, kakršne imajo stroji za konstrukcijo zrakoplovnega polja nekje v državi Maryland. En tak obroč (tira) tehtja 890 funtov ter se uporabi zanj toliko kavčuka, kot se ga potrebuje za 40 avtobusov osebinih avtov.

ZADNI ROKOVNJAČ

Humoreska, Spisal Janko Mlakar

Ta je pa pogledal gori, požugal s pestjo, pljunil debelo na tla in šel v stanovanje odložiti stroj in culico. Zakaj s težkim strojem na hrbtu se ni ravno posebno pripravno pripraviti. Nato je pa zopet prišel ven in letele so psovke zabeljene z najtečnejšimi kletvicami, med dvoriščem in podstrešjem, kakor strupene puščice.

Mi smo se seveda pri tem zabavali imenito in ju celo bodrili še k večjemu kričanju. Ob taki priliki se je pa navadno prikazal profesor Jakov Griža

DELO DOBIJO

Ženske dobe delo
Sprejme se ženske za važno vojno delo. Starost med 20 in 40 leti. Predznanje ni potrebno. Plača na uro in overtime. Delo je v oddelku za klobase in pakiranje.
Ohio Provision Co.
2254 W. 61. St. (139)

ŽENSKES sprejme ZA ČIŠČENJE Nočno delo.
Vprašajte za Mr. Stocker od 8 zjutraj do 5 popoldne.
CARNEGIE MEDICAL BLDG.
10515 Carnegie Ave. (143)

MALI OGLASI
Plaćamo v gotovini
Plaćamo najvišjo ceno za rabljene avte. Vse v gotovini, nič čekov. Pokličite EN 9712 od polodne naprej.
(June 14, 16, 18)

Soba se odda
Odda se opremljena soba za moškega. Zglašena se na 1454 E. 221. St., Euclid, O. (141)

Prijatelj's Pharmacy
SLOVENSKA LEKARNA
Prescription Specialists
Vogel St. Clair Ave. in E. 66th
ENDicott 4212

JUNAKINJA IZ ŠTAJRA

PREVEL DR. JOS. JERSE

Linc! Linc! Koliko milj je tje, ha, kaj mu je mar, če jih je tudi sto. Konj se je odpočil. Duša ubogega fanta je ranjena, teló mu je zdelano. Toda še danes mora z njo govoriti. Vse, vse, poteza za potezo, vse je zoper njo; ponoči se je vrnila. Toda kljub vsemu, ako poreče ona, njegov angel, njegova strast, njegovo vse — pa še danes — ako poreče: "Nisem bila —" potem ni bila. Ako pa poreče: "Bila sem" — potem bodi nama obema Bog milostiv.

Hitel je po cesti doli, potem je drvil čez most proti arzenalu, kjer ga čaka Madlzeder s strašnim poveljem. — Zvečer bo preteklo dvanaest ur. V tem času do večera mora v Linc in nazaj, pa če konj in jezdec mrta obležita, mora . . . V duhu čuje, kako ropota boben, kako se po vsem mestu razlega divji krik in vik, kako se izklicava njena pregreha.

Nikdar, nikdar, se je protivil, pa naj bo kakor hoče, magari da je bila pri njem v stolpu, nikdar se to ne sme zgoditi njej, ki sem jo tako ljubil.

O kaj počne v Lincu, bežala je pred menoj. Morda sedi v kapucinski cerkvi, kjer se bo bala in zmrzovala vso noč. Ob vse ga je pripravila, toda le ena beseda od nje: "Nisem bila." In v svojem naročju, na svojem konju jo bo ponese domov, s svojim telesom jo bo kril pred vsemi sovražniki.

Ko je bil pri arzenalu, mu zagrmí na uho divje vpitje, da je osupnil: "Kaj naj to pomeni?" — Ha, že ve, ravno se vračajo njegovi strelci, pozna njih medvedje glasove, njih pesmi . . . Sedaj so doma . . . prišli so za njim. Njegovi strelci! Strelci! Žalostno srce stotnikovo bije veseleje . . . moji strelci, moji prijatelji . . . To-

da, kaj mu sedaj morejo pomagati! Na desni in levi oltarja naj bi mu stali, kadar bo njegova poroka . . . O Bog, kje je poroka, kje je nevesta!

Med bobnanjem bobna naj jo izženejo iz mesta . . . že čaka Judež s sramotnim poveljem v roki. Silno je odprl železna vrata, da vidi, če že morda nazlic dani besedi ne stoji tu Judež in veli: "Tam in tam je ona morate ponjo."

Strelci, ki so se ravno na zeleni trati ob cesti okrepčevali s kruhom in vodo ter so se ljubkovali s svojimi nevestami, ki so jim prihiteli nasproti, so zagledali prihajati Henrika. Iz dalje so ga pozdravljali z veseljem, glasnim vpitjem: "Hoja, naš Henrik prihaja! Naš stotnik prihaja!" Vsi radostni so hiteli k njemu ter so se postavili okoli očeta, samo da je bil ta oče mlajši kakor njegovi otroci. Bobnar je zaropotal na boben in zlati rog je zatrobil.

Stifteger povese puško in poroča: "Gospod stotnik, ves čas smo tekli, zato smo pa umazani kakor čevljarji"; ves obraz, od težke poti zagorelo rdeč in zapoten, se mu same sreče smeje, "in sedaj smo tu in pokorno čakamo vaših povelj, to pokorno javljam."

"Dobro je . . . res ste bili zelo hitri," je odvrnil stotnik in nič drugega; Stifteger ga je debelo pogledal z modrimi kollesi okoli očes. Kako? . . . Tako hladno, tako kratko? In tako temno gleda? Kaj se je zgodilo?

Henrik pravi strelcem: "Sedaj sem jahal že tri dni, pa moram zopet na konja. Možje, odložite za enkrat svoje puške, svoje zastave, bobne in trobente ter pojdite vsak na svoj dom; ko vas bom potreboval, vas bom poklical. Res, — ti — Stifteger! — Reci Madlzederju, ki v arzenalu v prvem nadstropju čaka, naj do večera čaka name in naj poprej ničesar ne stori. Reci mu, da imam v zadevi, ki mu je znana, še važne reči ukreniti —"

Stifteger je s petami udaril skupaj: "Na povelje, gospod stotnik!"

Možje so vsi iznenadeni debelo gledali. Kaj je to? Nič ne govori o poroki? Proč je z ženinino. Henrik je zajahal konja in ga je krepko izpodbodel ter odjahal. Žalostno so gledali strelci za njim. Tedaj pa je stopil Madlzeder na cesto pred Henrika ter mu je zastavil pot, rekoč: "Stotnik, ste li bili v Pirahu? Ne pozabite, kaj sva se domenila."

Henrik je svoj blede obraz v stran obračaje rekel: "Bil sem tam. Toda . . . sedaj imam . . . še eno pot. Ko se vrnem, bova še enkrat govorila."

Madlzeder je rekel: "To ne velja. Jaz sem držal svojo besedo ter sem čakal, sedaj držite še vi svojo in mi povejte resnico, kaj je izpovedal kmet v Pirahu?"

Miladi stotnik je sopihajoč globoko šel po sapo:

"Nisem vam dal besede, lažete. Toda vedite, govoril sem s kmetom v Pirahu. Priznati moram, da videz govori zoper njo. Toda ne verjamem, dokler nimam še — ene — priče."

Hotel je oddirjati, mrzlično se je tresel od razburjenja in nejevolje. Toda Madlzeder je prijel konja za uzdo in je zaklical: "Stotnik! Zgoraj je še ena priča, čuvaj mestnih vrat, ki jo je ob enajstih ponoči spu-

stil v mesto. Pridite, zaslišite ga, ne iščite novih prič! Saj je vse zastoj — gospod! Drevi se mora povelje izvršiti. Krivda je jasna in izpričana. Vaš oče se bo še nocoj vrnil, da vidi, se je-li povelje izvršilo, poznam ga dobro. Gospod stotnik, ne protivite se moji sveti dolžnosti. Dovolite mi, da skličem vojake, vaši ljudje so tu spodaj v hiši. Se je li vaše srce izpremenilo v kamen, li naj čuti ves Štajer, da ste vi od pregrešne ljubezni vsi zaslepljeni?"

Tedaj je Henrik skočil s konja, stopil je tik pred Madlzederja in mu je rekel s tako žalostnim glasom, da ga je protilastni volji skoraj spreletel mraz:

"Madlzeder, naj nosim jaz ves očetov srd! Naj me raztrga na drobne kosce, če hoče . . . toda pustite mi samo še ta čas — da govorim ž njo, ki jo ljubim; ne trpim, da se ji prej skrivi le en las. Ne dam svojih strelcev za tako rabeljsko opravilo. Me ne je nosila mati, vas tudi, moja rajna mati bi se obrnila v svojem mrtvaškem prtu, če bi pripustil, da se z ubogo deklico samo vsled nejasnega in negotovega pričanja ravna kakor z navadno vlačugo; in še enkrat rečem," bolešno mu privre-

Ko je letalec Arthur Hay Donaldson poletel s svojim bombnikom nad francosko mesto Morlaix, je bil zadet od koščka topovskega izstrelka, ki mu je prebil helmo. Od močnega udarca se je sicer onesvestil, a je kmalu prišel k zavesti, da je lahko vodil letalo dalje na svoji misiji.

glas iz ranjenih prsi: "Ni vlačuga."

Potem je z vso silo zatajil bol, ki mu je trgala vse živce, po konci se je postavil pred služabnika svojega očeta ter je nadaljeval: "Ob desetih preteče čas: Jaz se vrnem čez štiri ure." — V hipu je sedel v sedlu. — "Tako dolgo čakajte. Ako doženem — da je vlačuga vam bom pisal list. — Potem storite — ne, ne! — Ne pred polnočjo! — to, kar morate, naj vam bo hudič plačnik . . . ako pa je" — zopet so mu pordela lica, ki so upadla v gorju tega nesrečnega dneva in nanovo mu je liki izgubljena zvezda v očeh zakrila nesmrtna ljubezen, ki je ljudje niso mogli pohoditi, — "moja Štefka nedolžna, ako mi bo ona sama to povedala in so laž vse nesramne govornice — potem pridem sam in vam bom povedal na tem mestu — potem branil pred Štajrom, pred mojim očetom . . . pred vsem svetom . . . gorje pa vsem, ki

so jo obrekovali." Ogenj se je ukresal na vse strani, ko je Henrikov žrebec oddirjal po tlakovani cesti. Madlzeder je gledal za njim in je govoril sebi samemu: Živ dan se ne povrneš, da mi poveš, da je nedolžna, ubogi zaslepljeni fant. — Poklical bom črne strelce iz Ensdorfa, njegovi, ki jih je seboj pripeljal, mi ne bodo pokorni, preveč je papežnikov vmes.

Računal je: V kakih šestih urah utegne sodnik Hendel prišpeti v Štajer. Ako se bo povelje izvršilo do polnoči, se meni in mestu Štajer ni ničesar bati."

XI.

Proti večeru je v divjem diru ob Anži jahal jezdec proti Lincu. Zjutraj je jezdil po istem potu, toda pot ga je vodila v Štajer. Zjutraj so bile vse livade ob potu polne majnikovih lilij, in ptičje petje se je razlegalo po zraku. Iz daljave

v globini je prihajal čudoviti glas zvonov. Tedaj je v duhu pozdravljaj svoj rojstni kraj in sladko dete, ki je je ljubil. Sedaj pa je ista pot vsa posuta strnjem in osatom in izumrle so vse ptice pevke. Ko se je zadaj oglašil zvon, se je Henrik Hendel hitro obrnil v sedlu in je z drgetajočimi nozdrvi ter z bledim čelom prisluškoval, kaj pomeni zvonjenje, nato je nanovo izpodbodel konja ter je na skok dirjal dalje proti severu: "Ala, satan naprej! Satan, samo štiri ure imava."

Podkve grme, na levi in desni švigajo mimo gozdi, bajte in poljski križi, jezdecu jemlje sapo, mrzlica mu pali kri, toda vedno in vedno izpodbada konja k hitrejšemu diru. Rad bi utekel strahovom in pošastim, ki rastejo iz tal in letijo s konjem vstric, toda vedno so mu za petami liki furije, ki v

poganski pravljici s kačjim čem do smrti bičajo kraljeva ga sina.

Desetkrat je iz gozdov skočil kmet iz Piraha in je prispejal: "Res, bila je pridna, pa je noči prišla iz stolpa. Kakor tovo mi Bog pomaga —" — setkrat je ječala mati: "Pa je prišla, okoli enajstih."

(Dalje prihodnjic)

HONOR A FIGHTING AMERICAN — FATHER'S DAY JUNE 20

33 million fathers. Buy 33 million.

NAZNANILO IN ZAHVALA

Z žalostnim in potrlim srcem naznanjamo, da je nemila smrt utrgala nit življenja našemu ljubljenu mu soprogu in očetu

Alojziju Kržič

ki je po kratki in mučni bolezni zatisnil svoje mile oči dne 8. maja v starosti 55 let. Položili smo ga k večnemu počitku dne 11. maja na Elmwood pokopališče v Lorain, Ohio.

Tem potom se zahvaljujemo vsem, ki so ga obiskali, ko je ležal na mrtvaškem odru, vsem, ki so darovali krasne vence v zadnji spomin: Mr. in Mrs. Anton Sterle, Mr. in Mrs. Lovrene Hrovatin, Mr. in Mrs. Frances Novak. Hvala razredu, v kateremu je hčerka Josephine učenka, ter vodstvu Willson Jr. High šole za darovane cvetlice.

Najlepša hvala vsem, ki ste našega dragega pokojnika spremili na pokopališče, kjer smo ga položili k večnemu počitku. Lepa hvala Leo Zupanciču, ki je vozil na pokopališče, ter Josip Žele in Sinovi pogrebniemu zavodu za vsestransko in zadovoljivo postrežbo.

Moja iskrena zahvala naj velja vsem, kateri ste mi na en ali drugi način pomagali in mi stali na strani, ter nas tolažili, v času bolezni in bridkosti.

Ti pa, ljubljeni soprog in oče, mnogo let si žel prcrano od nas, tja, kjer ni bolezni, ne trpljenja in grenkih dni. Tvoja krije hladna zemlja, za nas pa tolažbe ni sedaj. Ti snivaš večni sen poleg svojih ljubljenih otrok!

Žalujoci ostali:

JENNIE KRZIC, soproga.

ALOIS, WILLIAM, EDWARD, sinovi.

JOSEPHINE, hčerka.

Cleveland, Ohio, dne 14. junija, 1943.

Ali iščete delo?

Ako iščete delo v kaki tovarni, ki izdeluje vojne potrebščine

NE POZABITE NAJPREJ POGLEDATI V KOLONO NAŠIH MALIH OGLASOV!

SKORO VSAK DAN IŠČE KAKA VOJNA INDUSTRIJA TE ALI ONE VRSTE DELAVCEV

VOJNE INDUSTRIJE, KI OGLAŠAJO V TEM DNEVNIKU IŠČEJO . . . POMOČ!

Kadar vprašate za delo, ne pozabite omeniti, da ste videli tozadevni oglas v Ameriški Domovini

V BLAG SPOMIN

PETE OBLETNICE SMRTI NAŠEGA NEPOZABNEGA SOPROGA IN OČETA

Valentine Grill

ki je za vedno zatisnil svoje mile oči dne 14. junija, 1938.

Ljubljeni soprog in skrbni oče! Pet let je že minilo, odkar si Ti odšel od nas. Vedno Te pa imamo še v sladkem spominu in v globoki žalosti zatopljeni kličemo k Bogu, da Ti On podeli večni mir v zasluženem počitku.

MARY GRILL, soproga. VALENTINE, ALFRED, LUDWIG, sinovi.

Cleveland, O., 14. jun., 1943.

V BLAG SPOMIN

DRUGE OBLETNICE SMRTI PRELJUBLJENEGA IN NIKDAR POZABLJENEGA SOPROGA IN OČETA

Joseph Prijatelj

ki ga je Bog poklical k sebi dne 14. junija, 1941.

Prehitro si zapustil nas, za vedno utihnil Tvoj glas, le Tvoj spomin med nami živi in vedno bo do konca dni.

Zopet praznik bo Očetov, pa mi Ti ne moremo dati daril drugih kakor rožice cvetje, prinesiti Ti na grob v spomin.

Hladna Te zemlja leta dve krije, v tihl gomili pokojno zdaj spiš, sonec rorko nagrob Ti zdaj sijje, v duhu da med nami živiš. Z Bogom! Ti srce ponavlja, na Tvoj grob spomini hite, Bog daj Tvoji duši blagi večni mir in sveti raj.

Žalujoci ostali:

MARY PRIJATEL, soproga.

JOSEPH, EDWARD in FRANK, sinovi.

MARY LEBLANG in FRANCES LEBLANG, hčeri.

ANNA in FRANCES, sinah. JOSEPH in JOHN, zeta.

Cleveland, O., 14. junija, 1943.